

Spis treści

Wstęp	11
1. Rozwój regionalny jako kategoria ekonomiczna	13
1.1. Rozwój regionalny – zakres pojęciowy	13
1.2. Czynniki rozwoju regionalnego	16
1.3. Teoretyczne koncepcje rozwoju regionalnego	22
1.4. Mierniki rozwoju regionalnego	26
1.4.1. Wybrane problemy doboru mierników i ich implementacji	26
1.4.2. Podstawy formalne pomiaru rozwoju regionalnego	32
1.4.3. Zagadnienie monitoringu i oceny rozwoju regionalnego	34
2. Źródła informacji o rozwoju regionalnym	38
2.1. Klasyfikacje jednostek terytorialnych na potrzeby badań statystycznych	38
2.1.1. Podział terytorium Unii Europejskiej (UE 15) według klasyfikacji NUTS	38
2.1.2. Implementacja klasyfikacji NUTS w krajach nowo przyjętych i kandydujących do Unii Europejskiej	43
2.1.3. NTS – Polska Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych	46
2.2. Ogólna informacja o europejskich bazach danych o regionach	49
2.2.1. Powstanie i rozwój regionalnych baz danych	49
2.2.2. Zasoby baz danych o regionach	55
3. Klasyczne metody pomiaru i oceny rozwoju regionalnego	66
3.1. Pośrednie metody identyfikacji i pomiaru rozwoju regionalnego	66
3.1.1. Identyfikacja regionalnej polaryzacji strukturalnej dla wybranych ośrodków i obszarów metropolitalnych w Polsce	67
3.1.2. Metodyka badania wpływu funkcji centralnych miast na otoczenie regionalne	77

3.1.3.	Metoda analizy nadwyżki pracowników w ocenie przemian struktury funkcjonalnej regionów _____	85
3.1.3.1.	Identyfikacja funkcji wyspecjalizowanych _____	88
3.1.3.2.	Zastosowana procedura badawcza _____	89
3.1.3.3.	Zastosowanie metody nadwyżki pracowników i wskaźnika specjalizacji do identyfikacji bazy ekonomicznej regionów _____	90
3.2.	Wykorzystanie podejścia M. Portera do oceny konkurencyjności regionów _____	98
3.2.1.	Charakterystyka badań nad konkurencyjnością regionów brytyjskich _____	99
3.2.2.	Wyniki badań nad konkurencyjnością regionów Polski _____	102
3.2.3.	Konkurencyjność regionów polskich na tle regionów brytyjskich _____	105
4.	Analiza strategiczna jednostek samorządu terytorialnego _____	113
4.1.	Analiza SWOT jako element terytorialnego planowania strategicznego _____	113
4.1.1.	Wyniki procedury SWOT województwa podkarpackiego _____	118
4.1.2.	Wyniki procedury SWOT powiatu tczewskiego _____	122
4.1.3.	Wyniki procedury SWOT gminy Lubawka _____	129
4.2.	Propozycja metody analizy strategicznej jednostek samorządu terytorialnego _____	137
5.	Metody porządkowania liniowego w ocenie rozwoju regionalnego _____	160
5.1.	Zmienne agregatowe w ocenie poziomu rozwoju regionów _____	160
5.1.1.	Konstrukcja miary agregatowej w regionalnym referencyjnym systemie granicznym _____	161
5.1.2.	Wykorzystanie miar agregatowych do oceny poziomu rozwoju regionów _____	169
5.2.	Skorygowana miara agregatowa w ocenie konkurencyjności regionów _____	177
5.3.	Miara agregatowa z medianą jako alternatywne narzędzie pomiaru rozwoju regionalnego _____	182
6.	Metody klasyfikacji jako narzędzie oceny rozwoju regionalnego _____	191
6.1.	Statystyki pozycyjne w klasyfikacji porównawczej _____	193
6.1.1.	Procedura klasyfikacji porównawczej z wykorzystaniem mediany _____	193
6.1.2.	Klasyfikacja porównawcza z wykorzystaniem kwartyli _____	199

6.2	Miara podobieństwa struktur w ujęciu dynamicznym _____	203
6.2.1.	Matematyczna formuła miary α -podobieństwa _____	203
6.2.2.	Dynamiczny wymiar miary α -podobieństwa struktur _____	210
6.3.	Klasyfikacja regionów w ujęciu dynamicznym _____	213
6.3.1.	Procedura klasyfikacji dynamicznej oparta na funkcjach trendu ____	215
6.3.2.	Klasyfikacja dynamiczna z wykorzystaniem miar odległości między macierzami _____	218
6.4.	Wybrane przykłady zastosowań metod klasyfikacji w badaniach regionalnych _____	220
6.4.1.	Wykorzystanie statystyk pozycyjnych do regionalnych analiz porównawczych _____	220
6.4.1.1.	Ilustracja procedury klasyfikacyjnej z wykorzystaniem mediany ____	220
6.4.1.2.	Ilustracja procedury klasyfikacyjnej z wykorzystaniem kwartyli ____	224
6.4.2.	Aplikacja klasyfikacji dynamicznej _____	230
6.4.2.1.	Zastosowanie klasyfikacji dynamicznej opartej na funkcjach trendu do oceny różnic w stopniu informatyzacji krajów _____	230
6.4.2.2.	Ilustracja klasyfikacji dynamicznej z wykorzystaniem miar odległości między macierzami _____	232
6.4.3.	Wykorzystanie metody Warda w klasyfikacji regionów francuskich _____	235
6.4.3.1.	Podstawy metodologiczne badań _____	235
6.4.3.2.	Podział francuskiej przestrzeni regionalnej _____	237
6.4.4.	Przemiany struktury pracujących w Polsce w wymiarze sektoro-wo-regionalnym _____	240
6.4.4.1.	Zakres, przedmiot i metodologia badań _____	240
6.4.4.2.	Analiza struktur pracujących na poziomie NTS 3 _____	242
6.4.4.3.	Zmiany strukturalne na poziomie NTS 3 _____	247
6.4.5.	Próba wykorzystania analizy dyskryminacyjnej w ocenie rozwoju regionalnego _____	251
7.	Modelowanie ekonometryczne rozwoju regionalnego _____	264
7.1.	Przegląd wybranych metod oceny rozwoju regionalnego _____	264
7.1.1.	Problemy doboru czynników rozwoju regionalnego w modelowaniu ekonometrycznym _____	265
7.1.2.	Formalna identyfikacja czynników rozwoju regionalnego _____	272
7.1.3.	Identyfikacja zależności między identyfikatorami a czynnikami rozwoju z wykorzystaniem modeli ekonometrycznych _____	272
7.1.4.	Ocena tendencji zmian czynników i identyfikatorów rozwoju regionalnego na podstawie funkcji trendu _____	275

7.1.5	Identyfikacja zależności intra- i międzyregionalnych _____	276
7.1.6.	Wykorzystanie metod prognozowania i analiz symulacyjnych do oceny rozwoju regionalnego _____	276
7.1.7.	Identyfikacja ścieżek rozwojowych regionów i konstrukcja alternatywnych scenariuszy rozwoju regionalnego _____	279
7.1.8.	Analizy mnożnikowe _____	280
7.2.	Modele ekonometryczne w ocenie rozwoju regionalnego – wybrane problemy _____	281
7.2.1.	Istota i typologia regionalnych modeli ekonometrycznych _____	282
7.2.2.	Zastosowanie regionalnych modeli ekonometrycznych _____	287
7.3.	Możliwości oceny rozwoju regionalnego na podstawie modeli ekonometrycznych _____	290
7.3.1.	Podstawowe uwarunkowania przydatności modelu regionalnego _	290
7.3.2.	Analiza regionalnych procesów rozwojowych na podstawie modeli ekonometrycznych _____	293
7.4.	Funkcje trendu w analizach regionalnych _____	298
7.4.1.	Analiza tendencji wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim w latach 1999-2002 _____	298
7.4.1.1.	Podstawy informacyjne i metodologiczne badań _____	298
7.4.1.2.	Funkcje trendu przeciętnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw _____	301
7.4.2.	Ocena zmian produkcji sprzedanej województwa dolnośląskiego – analiza ekonometryczna _____	311
7.4.2.1.	Aspekty informacyjne i metodologiczne badań _____	311
7.4.2.2.	Trendy produkcji sprzedanej przemysłu województwa dolnośląskiego _____	312
7.4.2.3.	Trendy produkcji sprzedanej budownictwa województwa dolnośląskiego _____	314
7.4.3.	Modelowanie rynku pracy w sektorze przedsiębiorstw w regionie dolnośląskim _____	316
7.4.3.1.	Źródła informacji i metodologia badań _____	317
7.4.3.2.	Trendy pracujących w sektorze przedsiębiorstw _____	320
7.4.4.	Modelowanie ekonometryczne w analizie sektorowo-regionalnej _____	327
7.4.4.1.	Podstawy informacyjne i metodologiczne badań empirycznych _	327
7.4.4.2.	Tendencje rozwojowe produkcji sprzedanej przemysłu w województwach Polski _____	329
7.4.4.3.	Tendencje rozwojowe produkcji sprzedanej budownictwa w województwach Polski _____	331

7.4.4.4.	Klasyfikacje województw pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa_____	334
7.5.	Analiza czynnikowa w ocenie kluczowych determinant rozwoju regionalnego _____	337
7.5.1.	Istota i możliwości poznawcze analizy czynnikowej w badaniach regionalnych _____	338
7.5.2.	Próba wykorzystania analizy czynnikowej do identyfikacji kluczowych czynników rozwoju regionalnego Polski _____	339
7.5.3.	Modelowanie zależności między produktem krajowym brutto a jego determinantami z wykorzystaniem analizy czynnikowej _____	347
7.5.3.1.	Model ekonometryczny produktu krajowego brutto regionów Polski _____	348
8.	Wybór technik modelowania VAR do analiz regionalnych_	355
8.1.	Modele VAR. Prezentacja metodologii _____	358
8.2.	Przyczynowość _____	360
8.2.1.	Analiza przyczynowości pomiędzy zmiennymi charakteryzującymi region łódzki _____	363
8.2.2.	Analiza wpływu PKB wybranych państw _____	367
8.3.	Dekompozycja wariancji błędu prognozy zmiennych i funkcja odpowiedzi na impuls. Strukturalne modele VAR _____	370
8.3.1.	Badanie FEVD zmiennych użytych do opisu zależności w regionie łódzkim _____	373
8.3.2.	Badanie komponentów wariancji błędu prognozy i funkcji odpowiedzi na impuls dla modelu PKB wybranych państw _____	376
8.4.	Badanie kointegracji _____	382
8.4.1.	Zastosowanie analizy kointegracyjnej w badaniach regionalnych_	385
8.4.2.	Zastosowanie analizy kointegracyjnej w badaniach nad powiązaniem pomiędzy rynkami kapitałowymi wybranych makroregionów _____	386
8.5.	Prognozowanie _____	389
8.5.1.	Prognozowanie zatrudnienia i produkcji w regionie łódzkim na podstawie modeli VAR i VECM _____	390